

Tomasz Koziello¹

Bezpieczeństwo zewnętrzne Polski w koncepcjach politycznych Ligi Polskich Rodzin i Ruchu Narodowego

STRESZCZENIE Celem artykułu jest analiza założeń i celów polityki bezpieczeństwa zewnętrznego Polski w koncepcjach politycznych Ligi Polskich Rodzin i Ruchu Narodowego. Są to dwie partie obozu narodowego, które w okresie III Rzeczypospolitej wprowadziły swoich przedstawicieli do parlamentu: LPR samodzielnie, natomiast RN z list komitetów wyborczych Kukiz'15 oraz Konfederacji. Obie partie dzięki obecności w parlamencie próbowały zmieniać rzeczywistość, formułując i prezentując obywatelom swoją wizję polskiej polityki z punktu widzenia wartości narodowych. Jednym z elementów tej wizji były koncepcje bezpieczeństwa zewnętrznego. LPR i RN za najważniejszą zasadę polityczną uznały kierowanie się przez Polskę interesem narodowym i realizację określonych postulatów, wynikających z tego założenia. Artykuł analizuje główne i szczegółowe cele, jakie stawiały przed sobą obie partie, szanse i zagrożenia, które mogły ułatwić lub utrudnić ich realizację oraz metody, jakimi chciały osiągnąć swoje zamierzenia. W artykule zastosowano analizę świadectw myśli politycznej oraz metodę porównawczą.

SŁOWA KLUCZOWE Liga Polskich Rodzin, Ruch Narodowy, bezpieczeństwo Polski, myśl polityczna

Wstęp

Polski obóz narodowy, jeden z najważniejszych obozów politycznych okresu międzywojennego, został zdelegalizowany przez władze Polski Ludowej w 1945 r. Skutkiem braku możliwości legalnego działania i wpływania na społeczeństwo była utrata przez niego wpływów i poparcia wśród obywateli

---

¹ Dr hab. Tomasz Koziello, Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Nauk o Polityce, e-mail: koziello@poczta.onet.pl. ORCID: 0000-0003-3657-2601.

Rzeczypospolitej. Próby odbudowy dawnego znaczenia partii narodowych, podejmowane od 1989 r., przez wiele lat kończyły się porażką. Różne ugrupowania, nawiązujące do myśli politycznej Narodowej Demokracji, jak Stronnictwo Narodowe i Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne, w ostatniej dekadzie XX w. przegrywały kolejne wybory, nie potrafiąc wprowadzić, poza jednym przypadkiem senatora Jana Zamoyskiego z SND (1991), żadnego z kandydatów do organów władzy państwowej III Rzeczypospolitej (Kozięłło, 2017, s. 12; Maj C. & Maj E., 2007).

Powrót ruchu narodowego jako jednego z podmiotów polskiej sceny politycznej nastąpił w 2001 r. Działacze narodowi wraz z politykami ugrupowań konserwatywnych, katolickich i patriotycznych założyli wówczas Ligę Polskich Rodzin, ugrupowanie odwołujące się do wartości narodowych. Na czele stanęli byli działacze SN i SND: Marek Kotlinowski, prezes 2001–2006 i przewodniczący Kongresu 2006 oraz Roman Giertych, przewodniczący Kongresu 2002–2006 i prezes 2006–2007 (Kozięłło, 2017, s. 25–29; Maj C. & Maj E., 2007, s. 242–243). W programie z 2002 r. napisano: „Działalność polityczną traktujemy jako służbę Polsce i Narodowi Polskiemu” (*Program ideowy*, 2002, s. 1). Wojciech Wierzejski, jeden z liderów LPR, definiował naród jako „wspólnotę wiary, dziejów, kultury, ziemi, mowy i obyczajów”. Marek Kotlinowski powiedział o narodzie polskim: „To, co nas łączy, to, oprócz języka i religii, właśnie ziemia, na której rozgrywa się historia, rozwija się i trwa tradycja i kultura” (Kotlinowski, 2002; Wierzejski, 2007). Konsolidacja środowisk odwołujących się do wartości narodowych i patriotycznych przyczyniła się do wprowadzenia jesienią 2001 r. partii narodowej do Sejmu i Senatu po raz pierwszy od 1930 r. LPR przez 6 lat (2001–2007) była obecna w polskim parlamencie, tworząc w 2001 r. klub złożony z 36 posłów i 2 senatorów, natomiast w 2005 r. – z 34 posłów i 7 senatorów. Przez 15 miesięcy (2006–2007) jej 2 przedstawiciele byli członkami Rady Ministrów (Kozięłło, 2017, s. 58–74). Konflikty wewnętrzne i secesje doprowadziły do osłabienia ugrupowania i utraty przez nie poparcia społecznego, co zakończyło się marginalizacją LPR na polskiej scenie politycznej.

W 2012 r. powstała nowa formacja narodowa o nazwie Ruch Narodowy, najpierw jako stowarzyszenie, zaś trzy lata później została zarejestrowana jako partia polityczna. W jego skład weszła część byłych działaczy LPR, a także Młodzież Wszechpolska, która kilkanaście lat wcześniej współtworzyła Ligę. Na czele stanęli Robert Winnicki z MW jako prezes i Krzysztof Bosak, dawny poseł LPR, jako I wiceprezes (Statut RN, 2015). W programie z 2016 r. napisano: „Państwo jest podstawowym instrumentem realizacji interesów narodowych” (*Suwerenny*

Naród, 2016, s. 3). Ruch Narodowy definiował naród jako „trwałą organiczną wspólnotę pokoleń przeszłych, obecnych i przyszłych”. Bosak stwierdził: „Narodem są ci, co są polskimi obywatelami, mówią po polsku, są wychowani w kulturze polskiej” (*Deklaracja*, 2017; *Jaki ustrój*, 2017). Ruch Narodowy postanowił związać się z pokrewnymi ugrupowaniami i z ich list wystawić swoich kandydatów. W 2015 r. wprowadził pięciu posłów z listy Kukiz'15, zaś w 2019 r. pięciu posłów z listy Konfederacji (*Posłowie Ruchu*, 2015; *Posłowie Ruchu*, 2019).

Liga Polskich Rodzin i Ruch Narodowy są jedynymi ugrupowaniami narodowymi, którym udało się wprowadzić swoich przedstawicieli do parlamentu i zaistnieć jako jedna z sił politycznych III RP. Obie odwoływały i odwołują się do potrzeby realizacji interesów politycznych polskiego narodu i polskiego państwa narodowego w polityce wewnętrznej i międzynarodowej. Jednym z tych interesów jest zapewnienie bezpieczeństwa Rzeczypospolitej przed zewnętrznymi zagrożeniami. Celem artykułu jest analiza koncepcji bezpieczeństwa zewnętrznego Polski obu ugrupowań. Zagadnienie to jest ważne w kontekście zmieniającej się pozycji geopolitycznej Polski w XXI w. Podczas działalności LPR państwo polskie było od niedawna członkiem NATO i integrowało się z Unią Europejską, stając się częścią zachodnich struktur politycznych, militarnych i gospodarczych. Obecnie natomiast trwa kryzys migracyjny, zmieniający strukturę demograficzną i kulturową Europy. Jedna i druga sytuacja przynosiła, zdaniem obu formacji, zagrożenia dla suwerenności i niepodległości Polski, dlatego też LPR i RN próbowały opracować plan, zapobiegający realizacji tego scenariusza. W artykule zostały postawione następujące pytania badawcze: 1) jakie zasady polityki bezpieczeństwa formułowały obie partie?, 2) jakie cele ogólne i szczegółowe stawiały sobie do realizacji?, 3) jakie widziały szanse i zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski?, oraz 4) jakie chciały podejmować działania? W artykule zastosowano analizę świadectw myśli politycznej i metodę porównawczą.

Zasady polityki bezpieczeństwa

Pod pojęciem bezpieczeństwa państwa należy rozumieć stan, w którym nie są zagrożone byt, suwerenność i przetrwanie tego państwa, a także istnieją warunki do realizacji przez nie interesów narodowych i osiągnięcia celów strategicznych. Jednocześnie państwo posiada zdolność do przeciwstawienia się sytuacji kryzysowej, gdyby taka wystąpiła, oraz zlikwidowania lub zminimalizowania jej skutków (Sienkiewicz-Małyjurek & Niczyporuk, 2010, s. 16; Ścibiorek i in., 2017, s. 40). Bezpieczeństwo można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze związane jest

z zapewnieniem stabilności państwa wobec występowania kryzysów istniejących na jego terytorium (np. naruszanie porządku publicznego, protesty społeczne, klęski żywiołowe). Drugie związane jest z zapewnieniem stabilności państwa wobec występowania sytuacji kryzysowych w otoczeniu międzynarodowym (np. konflikty zbrojne, masowe migracje, ingerencja zewnętrznych podmiotów w politykę danego państwa) (Ścibiorek i in., 2017, s. 45, 114–115).

Obie partie za najważniejszą zasadę prowadzenia skutecznej polityki bezpieczeństwa uznawały szkołę narodowego myślenia. Pod tym pojęciem LPR rozumiała styl myślenia, charakterystyczny dla Narodowej Demokracji, odznaczający się racjonalnością, pragmatyzmem i samodzielnością. Uważano, że myśl polityczna Ligi powinna opierać się na: 1) obiektywnej kalkulacji zysków i strat, jakie przyniosłaby realizacja określonych celów, 2) ocenie warunków i możliwości realizacji tych celów oraz 3) podporządkowaniu każdego działania wartościom narodowym (Koziełło, 2017, s. 105). Roman Giertych powiedział: „Jeśli ktoś czuje się uczestnikiem szkoły narodowej, to musi pamiętać, że ta szkoła zakładała samodzielne myślenie i racjonalizm” (*Naród*, 2003, s. 6). Ruch Narodowy za narodową szkołę myślenia uznawał działanie oparte na rozsądku, realizmie, wyrachowaniu politycznym, przebiegłości i wyzbyciu się emocji. Oznaczało to: 1) określenie hierarchii celów pod względem ich ważności oraz możliwości i zakresu czasowego ich realizacji, 2) wybór odpowiednich środków działania oraz 3) podporządkowanie działań ideologii narodowej (*Jaki ustrój*, 2017; *Robert Winnicki: Potrzebujemy*, 2015; *Robert Winnicki: Czcimy*, 2017; *Robert Winnicki: Putin*, 2018; Winnicki, 2018). Winnicki stwierdził, że Polakom potrzebna jest „endecka szkoła przywództwa, łącząca kształtowanie silnego charakteru równoległe z rozsądkiem i roztropnością polityczną” (*Robert Winnicki: Potrzebujemy*, 2015).

Szkoła myślenia narodowego zakładała, że każde działanie powinno mieć na celu dobro polskiego narodu. Znaczenie narodu wyjaśniali liderzy obu partii. Wojciech Wierzejski uznawał go za „najwyższą i najdoskonalszą formę wspólnoty ludzkiej”. Krzysztof Tuduj z RN powiedział: „Polskość to niesamowita idea. Ponad tysiącletnie dziedzictwo i unikalna tożsamość narodowa” (Tuduj, 2019; Wierzejski, 2009). Według LPR i RN oznaczało to uznanie prymatu interesów polskiego narodu nad interesami innych grup społecznych tworzących ten naród oraz nad interesami podmiotów zewnętrznych. Polegało to na stworzeniu mechanizmów rządzenia, które gwarantowałyby realizację najważniejszych celów polskiego narodu w sferach politycznej, ekonomicznej, społecznej, kulturowej i międzynarodowej. Polska polityka powinna kierować się egoizmem

narodowym, co oznaczało podejmowanie przez rządzących działań opartych na interesach polskiego narodu, nawet jeśli stałyby w sprzeczności z interesami innych narodów i państw. Do najważniejszych celów zaliczano zachowanie narodowego bytu oraz zbudowanie państwa narodowego, które zabezpieczałoby podstawowe interesy Polaków, takie jak: zapewnienie bezpieczeństwa przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz podnoszenie poziomu życia materialnego i wszechstronny rozwój Polaków (Koziełło, 2007, s. 105–106; Robert Winnicki: *Potrzebujemy*, 2015; Winnicki, 2017a; 2018). W programie LPR napisano: „Wszelka działalność organów Państwa, polityka wewnętrzna, jak i zagraniczna, mają służyć przede wszystkim dobru Narodu Polskiego”. Program RN głosił: „Realizacja dobra narodu musi zawsze stać w centrum zadań państwa polskiego” (*Nowy porządek*, 2020, s. 7; *Program gospodarczy*, 2003, s. 1).

Skuteczna polityka bezpieczeństwa powinna koncentrować się na wykorzystaniu do jej realizacji instytucji państwa narodowego. Według LPR i RN państwo to powinno charakteryzować się trzema cechami. Są to: nacjonalizm, suwerenność i demokracja. Nacjonalizm oznaczał, że państwo polskie powinno być własnością polskiego narodu i reprezentować jego interesy, zaś swoje instytucje wykorzystywać do umocnienia narodu we wszystkich sferach życia. Suwerenność rozumiano jako wyłączne prawo władz państwowych do decydowania o sprawach Polski oraz zakaz kierowania się przez te władze nakazami i zakazami zewnętrznych podmiotów. Natomiast dzięki demokracji chciano zagwarantować, że o polityce Polski mieliby decydować głównie Polacy, jako zdecydowana większość obywateli państwa. Wybierając swoich reprezentantów i kontrolując ich działalność, mieliby wpływ na to, kto kieruje polityką państwa i w jaki sposób to robi, oraz możliwość odwołania tych, którzy sprzeniewierzyliby się interesom narodowym (*Deklaracja*, 2017; *Jaki ustrój*, 2017; Koziełło, 2007, s. 141–144; Maj C. & Maj E., 2007, s. 260; Robert Winnicki: *Potrzebujemy*, 2015; Robert Winnicki: *Kto zakochał się*, 2017). W programie Ligi napisano: „Naród Polski jest suwerenem, jedynym prawowitym gospodarzem polskiej ziemi”. W deklaracji RN z 2018 r. stwierdzono: „Muszą nastąpić odrodzenie pełnej suwerenności naszej Ojczyzny” (*Program gospodarczy*, 2003, s. 1; *Deklaracja*, 2017).

Cele polityki bezpieczeństwa zewnętrznego

Wśród głównych celów polityki bezpieczeństwa Polski LPR i RN wymieniały: 1) obronę nienaruszalności granic państwa, 2) zachowanie suwerenności narodowej i 3) zdobycie pozycji jednego z decydentów europejskich. W pierwszym

przypadku LPR chciała przeciwstawić się próbom podważenia powojennego ładu międzynarodowego i ustalonych granic państwowych. Stała na stanowisku, że granice Polski muszą być respektowane przez wszystkie państwa i podmioty międzynarodowe, które powinny sprzeciwiać się wszelkim działaniom, zmierzającym do naruszenia istniejącego porządku. Terytorium stanowiło jeden z warunków potęgi państwa i rozwoju cywilizacyjnego narodu, dlatego jego zredukowanie poprzez utratę pewnych obszarów osłabiłoby pozycję Polski w środowisku międzynarodowym i ograniczyło możliwości obywateli w realizacji swoich interesów. LPR żądała prowadzenia przez polskie władze takiej polityki, która uniemożliwiłaby próby podejmowania działań – dyplomatycznych lub zbrojnych – zmierzających do utraty kontroli nad którąkolwiek z części Rzeczypospolitej (Kozięło, 2007, s. 409). W programie napisano: „Celem nadrzędnym prowadzonej przez nas wszelkiej działalności jest nieprzerwany rozwój suwerennego Narodu i niepodległej Polski. Na tę działalność składają się [...] zachowanie nienaruszalności terytorialnej” (*Program gospodarczy*, 2003, s. 1).

Państwem, które chciało, według Ligi, doprowadzić do rozbioru Rzeczypospolitej, były Niemcy. Jako przykład takich działań wymieniano wspieranie przez rząd niemiecki roszczeń swoich obywateli, zmuszonych do opuszczenia tak zwanych Ziem Odzyskanych, które po wojnie zostały zabrane Niemcom i przekazane Polsce. Władze niemieckie chciały, aby Polska zwróciła byłym właścicielom ich majątki i pozwoliła na ich ponowne osiedlanie się w Polsce. Drugim przykładem było wspieranie przez rząd Niemiec niemieckich organizacji narodowych w Polsce, które, zdaniem polityków LPR, prowadziły działalność nastawioną na ponowną germanizację utraconych przez Rzeszę obszarów. Uważano taką działalność za pierwszy etap na drodze do oderwania od Polski całości lub części Ziem Odzyskanych (Kozięło, 2007, s. 427–429; Maj C. & Maj E., 2007, s. 262–263). Giertych napisał: „Naród niemiecki i państwo niemieckie nie były w stanie do tej pory pozbyć się mentalności pruskiego militarysty i wielkoniemieckiej buty” (*Nowa Myśl Polska*, 2002, s. 3).

W kwestii nienaruszalności granic RN kładł nacisk na inne kwestie niż Liga. Stał na stanowisku zabezpieczenia przez polskie władze spójności etnicznej polskiego narodu i jego biologicznego przetrwania. Uważał, że siła państwa leży w sile jego narodu panującego, dlatego kładziono nacisk na rozwój materialny polskiego społeczeństwa i podnoszenie jego sił fizycznych oraz na wychowanie go w etosie służby narodowej i poświęcenia dla ojczyzny. Sprzeciwiano się nieograniczonemu napływowi ludności obcej do Polski, uważając, że zaburzy to stosunki społeczne i przyczyni się do etnicznych i kulturowych konfliktów.

Jedynie silny naród, opierający się na zasadzie solidaryzmu i współpracy, wynikającej ze wspólnych wartości kulturowych, będzie w stanie zabezpieczyć państwo polskie przed niebezpieczeństwem agresji zbrojnej na jego terytorium lub też przeciwstawić się takim tendencjom. Uniemożliwi też przejawy separatyzmu lub prób rozbicia spójności państwa od wewnątrz przez wrogie Polsce grupy społeczne (Bosak: *Jesteśmy*, 2017; Krzysztof Bosak o *Deklaracji*, 2016; *Obronić się*, 2016; Winnicki: *Czujemy*, 2017; Robert Winnicki: *Każde*, 2018; Winnicki, 2016; 2017b). W oświadczeniu władz RN napisano: „Polska posiada wyjątkowo jednolity narodowościowo charakter. Jest to ogromny zasób spokoju społecznego, bezpieczeństwa i jeden z fundamentów pomyślnego rozwoju naszej Ojczyzny” („*W jednorodności siła*”, 2017).

Największe zagrożenie dla integralności terytorialnej Polski RN widział w migracjach ludności, które nastąpiły wskutek wojny domowej w Syrii i wojny ukraińsko-rosyjskiej oraz jako skutek poszukiwania lepszych warunków do życia. Uchodźcy i imigranci zarobkowi traktowani byli jako potencjalne źródło konfliktów wewnętrznych w Polsce. Uważano, że obca etnicznie, kulturowo i religijnie ludność arabska w przypadku masowego osiedlania się na terenie państwa polskiego stworzy własne enklawy, niechzące zasymilować się z polskim społeczeństwem, rządzące się własnymi zasadami i niestosujące się do panującego w Polsce prawa. Enklawy te w miarę rozrastania się liczebnego mogłyby przejąć kontrolę nad poszczególnymi dzielnicami miast, miejscowościami lub większymi obszarami, narzucając miejscowej ludności swoje zwyczaje, często przymusem i przemocą. Podobny stosunek RN miał do ludności ukraińskiej, osiedlającej się w Polsce. Podstawą takiego stanowiska było zarzucanie Arabom i Ukraińcom wrogości wobec Polaków, wynikających z nienawiści Arabów do chrześcijaństwa i cywilizacji łacińskiej oraz nienawiści Ukraińców do Polaków. Zrealizowanie takiego scenariusza mogłoby zakończyć się utratą kontroli przez władze polskie nad częścią swojego terytorium, częściowym rozpadem państwa lub wojną domową (Bosak: *Jesteśmy*, 2017; Krzysztof Bosak o *Deklaracji*, 2016; *Liderzy RN*, 2016; *Obronić się*, 2016; Winnicki, 2016). Winnicki powiedział: „Nie ma precedensu w historii, żeby jakieś pomysły multikulturalizmu wypaliły” (*Liderzy RN*, 2016).

Drugim celem polityki bezpieczeństwa miało być zachowanie suwerenności przez Polskę. Według LPR oznaczało to podejmowanie przez władze państwowe decyzji w sposób samodzielny, opierając się na właściwie zdefiniowanym interesie państwa i narodu. W przypadku kolizji interesów Rzeczypospolitej z interesami podmiotów międzynarodowych władze polskie musiały kierować

się polską racją stanu, nawet jeśli przynosiłaby ona szkodę tym podmiotom. Nie oznaczało to promowania walki ze środowiskiem międzynarodowym, ale wymuszało takie układanie relacji, by interes Polski i Polaków był respektowany przez podmioty zewnętrzne. Sprzeciwiano się polityce podporządkowania państwa polskiego jakimkolwiek podmiotom zewnętrznym i żądano wypowiedzenia umów, które ograniczały samodzielność państwa w procesie decyzyjnym i przynosiły mu straty (Kozięłło, 2007, s. 408). W programie z 2001 r. napisano: „Postulujemy podporządkowanie polityki polskiej celom polskim” (*Program solidaryzmu*, 2001, s. 4).

Ruch uważał, że władze Rzeczypospolitej muszą zacząć prowadzić podmiotową politykę zagraniczną, co oznaczało samodzielne podejmowanie decyzji i ich realizację w oparciu na interesach narodowych. Polska musiała sama decydować o tym, co jest dla niej dobre, i próbować to urzeczywistnić, natomiast nigdy nie pozwolić się wykorzystywać zewnętrznym podmiotom. Żądano od polskich władz śledzenia zmieniającej się sytuacji międzynarodowej i kształtowania zgodnie z nią celów szczegółowych, metod i środków prowadzenia polityki zagranicznej. Uważano, że otwartość na zmiany i elastyczność są zasadniczym warunkiem suwerennej polityki, ponieważ rządzący tylko w ten sposób mogą reagować na płynną rzeczywistość, dostrzec zagrożenia i szanse dla interesów narodowych i im zapobiec lub je wykorzystać (*Robert Winnicki: Potrzebujemy*, 2015; Winnicki, 2016; 2017a; 2018). Władze RN napisały: „Suwerenne państwo nie może służyć obcych nakazów, ale działać winno w interesie narodowym” (*Dziś*, 2015).

Głównym podmiotem, traktowanym przez LPR i RN jako wróg Polski w środowisku międzynarodowym, była Unia Europejska. Jej negatywna ocena wynikała z analizy czynników politycznych i gospodarczych. W kwestii politycznej zarzucano władzom Unii, że dążą do przekształcenia jej w jeden organizm polityczny, w którym nie było miejsca na interesy poszczególnych państw narodowych. Decyzje byłyby podejmowane w Brukseli przez unijnych urzędników, a także przez przywódców najważniejszych państw europejskich – Niemiec i Francji – które, jak twierdzili przywódcy obu partii, zdominowały Unię i podporządkowały jej politykę swoim partykularnym celom. Oznaczało to, że decyzje unijne w nowym europejskim superpaństwie mogły być podejmowane ze szkodą dla Polski i Polaków, a polscy politycy staliby się biernymi wykonawcami poleceń z zagranicy, nie mając możliwości i środków, by się temu przeciwstawić. W kwestii gospodarczej LPR i RN oskarżały Unię o dążenie do zniszczenia polskiej gospodarki, uczynienia z Polski rynku zbytu dla produktów i usług państw najbogatszych oraz przekształcenia polskich obywateli w tanią siłę roboczą

zachodnioeuropejskich przedsiębiorstw. Uważano, że UE stanowiła narzędzie imperialnej polityki Niemiec i Francji do narzucenia całej Europie swojej dominacji. Przywódcy tych dwóch państw wymuszali na władzach w Brukseli takie decyzje, aby żadne inne państwo, w tym Polska, nie stało się przeszkodą dla realizacji ich hegemonicznej polityki na kontynencie. RN ponadto wiązał obawy przed władzą UE z kwestią uchodźców i imigrantów muzułmańskich. Uznał, że przyjmowanie ludności muzułmańskiej do Europy zakończy się upadkiem cywilizacji zachodniej, dlatego też sprzeciwiał się żądaniom władz unijnych wobec Polski, aby jej władze otworzyły granice dla przybyszów z Bliskiego Wschodu. Politycy Ruchu, dostrzegając zagrożenie ze strony muzułmanów dla Europy Zachodniej, nie chcieli zgodzić się na to, aby to samo spotkało Polskę (Bosak, 2020; *Czas na Polexit*, 2016; Kozięłło, 2007, s. 422–426; *Krzysztof Bosak o Deklaracji*, 2016; Maj C. & Maj E., 2007, s. 261–264; *Obronić się*, 2016; *Robert Winnicki: Unia*, 2016; *Robert Winnicki: Żeby obronić*, 2017; Winnicki, 2017c). Kotlinowski (2003) powiedział: „Jest to próba budowy Europy zdominowanej przez państwa wielkie, Niemcy i Francję”. Bosak (2020) powiedział o wykorzystaniu UE przez Niemcy i Francję przeciw Polsce: „Oni tutaj przyjeżdżają, dominują w różnych branżach, nam wytyczają reguły gry na rynku gospodarczym i na polu politycznym”.

Trzecim celem polityki bezpieczeństwa było dążenie do zdobycia przez Polskę pozycji jednego z decydentów europejskich. Według LPR Polska, ze względu na swój potencjał demograficzny, wielkość państwa, położenie geopolityczne oraz zasoby gospodarcze jest predestynowana do odegrania ważnej roli w środowisku międzynarodowym. Potencjał demograficzny związany był z dużą liczebnością narodu polskiego. Uważano, że tak liczny naród powinien stać się jednym z głównych podmiotów na kontynencie europejskim. Pod względem powierzchni Polska była największym państwem w środkowej Europie, więc powinna stać się liderem regionalnym. Położenie geopolityczne sprzyjało osiągnięciu zysków z tranzytu towarów przez terytorium Rzeczypospolitej ze wschodu na zachód i z północy na południe, gdyż Polska leżała na przecięciu się najważniejszych szlaków komunikacyjnych Europy. Postulowano, aby państwo polskie spełniało rolę pomostu cywilizacyjnego między Wschodem i Zachodem. Zasoby ekonomiczne, które Polska posiadała – żywność i surowce energetyczne – sprzyjały zbudowaniu w dużej mierze samowystarczalnej i silnej gospodarki, niezależnej od obcych wpływów. Taka gospodarka byłaby podstawą do prowadzenia niezależnej i suwerennej polityki polskiej oraz umożliwiłaby równą konkurencję z innymi państwami kontynentu (Kozięłło, 2007, s. 358–359, 410). W deklaracji

wyborczej napisano, że celem polityki polskiej powinna być „silna pozycja Polski: zarówno w relacjach dwustronnych [...], jak i w strukturach współpracy, do których należymy – NATO i Unii Europejskiej” (*Deklaracja*, 2007).

Ruch Narodowy również chciał, aby Polska uzyskała status regionalnego lidera i jednego z decydentów polityki europejskiej. Jego przywódcy uważali, że położenie geopolityczne Rzeczypospolitej, na przecięciu się najważniejszych szlaków komunikacyjnych kontynentu, wymusza istnienie silnego państwa, jeśli chciałoby prowadzić suwerenną politykę i zapewnić bezpieczeństwo swoim obywatelom. Dostrzegali kilka atutów państwa polskiego, które mogły sprzyjać wzrostowi jego potęgi: 1) spójność etniczną i kulturową polskiego społeczeństwa, 2) położenie geograficzne, które można wykorzystać do osiągnięcia zysków z tranzytu towarów, oraz 3) posiadanie dużych zasobów surowców energetycznych, służących do rozwoju polskiej gospodarki. Połączenie tych walorów z posiadaniem największego terytorium i największego liczebnie narodu w regionie między Niemcami i Rosją przy odpowiedniej polityce mogło przyczynić się do uzyskania przez Polskę pozycji podmiotu polityki europejskiej, współdecydującego o losach kontynentu (*Robert Winnicki: Potrzebujemy*, 2015; *Robert Winnicki: Żeby obronić*, 2017; Winnicki, 2016; 2017b; 2020). W programie napisano: „Potrzebujemy odzyskać zdolność do podmiotowej gry politycznej i dyplomatycznej na arenie międzynarodowej” (*Suwerenny Naród*, 2016, s. 22).

Metody realizacji polityki bezpieczeństwa zewnętrznego

Podstawą prowadzenie polityki bezpieczeństwa zewnętrznego było dla obu partii zreformowanie państwa polskiego. Ich politycy uważali, że polityka bezpieczeństwa zewnętrznego zależy w dużej mierze od polityki wewnętrznej, gdyż to ona tworzy instrumenty działania. Liga Polskich Rodzin i Ruch Narodowy postulowały reformę ustrojową i stworzenie silnego i sprawnego państwa narodowego, rządzonego przez kompetentnych i uczciwych polityków, oddanych narodowej sprawie. Reformy, przeprowadzane przez nich, miały zbudować silną gospodarkę narodową, zdolną wygrywać rywalizację z podmiotami zagranicznymi i budować dobrobyt materialny państwa i obywateli. Polityka edukacyjna musiała wykształcić postawy oddania narodowego ojczyźnie wśród młodych Polaków. Postulowano również zbudowanie dobrze wyszkolonej i uzbrojonej armii, zdolnej obronić państwo przed agresją z zewnątrz i stanowić instrument realizacji polskich interesów za granicą. Uważano, że jedynie silna i bogata Polska może stanowić wzór do naśladowania dla mniejszych państw oraz partnera

dla wielkich mocarstw (Koziełło, 2007; *Suwerenny Naród*, 2016). Program LPR postulował: „Celem nadrzędnym prowadzonej przez nas działalności jest nieprzerwany rozwój suwerennego Narodu i niepodległej Polski”. W programie RN napisano: „Będziemy walczyć o Polskę dla Polaków – dumną, silną, dostatnią i bezpieczną” (*Program gospodarczy*, 2003, s. 1; *Suwerenny Naród*, 2016, s. 4).

Partie za pierwszoplanowe działania uznawały przeciwstawianie się dalszej federalizacji Unii Europejskiej. Sprzeciwiały się zwiększaniu kompetencji instytucji unijnych i ograniczaniu prerogatyw państw narodowych. Liga uważała, że Polska powinna bronić swojej suwerenności poprzez blokowanie nowych inicjatyw centralizacyjnych, takich jak nadawanie nowych uprawnień Komisji Europejskiej i Parlamentowi Europejskiemu, ustanawianie instytucji prezydenta i ministra spraw zagranicznych UE oraz tworzenie jednolitej polityki zagranicznej, obronnej i finansowej. Żądała również od polskich władz odrzucenia konstytucji unijnej i traktatu reformującego. Politycy Ligi postulowali, aby współpraca w ramach Unii opierała się na kompromisie, uwzględniającym w równym stopniu interesy wszystkich stron, dlatego opowiadali się za jednogłośnieścią podczas podejmowania decyzji, twierdząc, że tylko w ten sposób Polska i inne mniejsze państwa mogą przeciwstawić się szkodliwym dla nich decyzjom. Chcąc zmusić polskich polityków do realizacji celów narodowych na forum unijnym, żądali, aby każdy polski komisarz KE i minister z Rady UE posiadał określony przez Sejm zakres uprawnień, którego nie mógłby przekroczyć i był po każdym posiedzeniu rozliczany przez Sejm (Koziełło, 2017, s. 453–455). Kotlinowski stwierdził: „Nie może być tak, że państwo słabe przyjmuje wszystkie warunki, które są dyktowane przez tych, którzy myślą wyłącznie o tym, jak [...] uczynić z nas państwo peryferyjne” (2004).

Przywódcy RN stali na stanowisku, że UE powinna całkowicie zmienić swoją strukturę i zrezygnować z dalszych dążeń centralizacyjnych oraz stać się ponownie organizacją współpracy politycznej i gospodarczej suwerennych państw. Pierwszym etapem ku temu powinna być likwidacja instytucji centralnych, nadrzędnych nad państwami oraz przywrócenie państwom utraconych kompetencji decyzyjnych. Organy unijne miały prowadzić jedynie działalność koordynacyjną i wspomagającą państwa członkowskie i stanowić forum dyskusji i podejmowania wspólnych, kompromisowych inicjatyw (*Czas na Polesit*, 2016; *Robert Winnicki: Unia*, 2016; *Robert Winnicki: Żeby obronić*, 2017; *Suwerenny Naród*, 2016, s. 29–30). Winnicki żądał, aby „Unia Europejska na powrót stała się forum współpracy gospodarczej, konfederacją państw, które nie są zdominowane przez jeden czynnik polityczny” (*Robert Winnicki: Unia*, 2016).

Przywódcy LPR i RN, zdając sobie sprawę z trudności, jakie Polska mogłaby napotkać w reformowaniu Unii, szukały sojuszników dla realizacji swoich celów. Liga widziała ich w Wielkiej Brytanii, Danii, Szwecji, Hiszpanii, Irlandii i państwach Grupy Wyszehradzkiej. Ruch dążył do zacieśnienia współpracy z państwami GW, zaś związek ten miał być podstawą do bliskiej współpracy państw na obszarze środkowoeuropejskim. Stanowisko to uzasadniano negatywnym stosunkiem wymienionych państw do dalszej centralizacji Unii i umacniania w niej hegemonii Niemiec i Francji oraz dążeniem do zachowania równych praw i możliwości dla wszystkich. Odpowiedzią na dalszą federalizację UE było dla narodowców zacieśnianie relacji w obszarze środkowoeuropejskim poprzez zbudowanie silnej i sprawnej organizacji na bazie Grupy Wyszehradzkiej, która, współpracując ze wspomnianymi wyżej państwami zachodniej Europy, a także mając dobre relacje z mocarstwami pozaeuropejskimi – Stanami Zjednoczonymi i Chinami – stanowiłaby przeciwwagę dla niemiecko-francuskiej dominacji na kontynencie. Polsce przyznawano rolę lidera bloku środkowoeuropejskiego, pod warunkiem, że stanie się atrakcyjna dla innych państw dzięki rozbudowie swojego potencjału ekonomicznego, militarnego i kulturowego (*Czas na Polesxit*, 2016; Koziełło, 2007, s. 447–448, 458; *Robert Winnicki: Kto zakochał się*, 2017; *Robert Winnicki: Potrzebujemy*, 2015; *Robert Winnicki: Unia*, 2016; Winnicki, 2017c). Maciej Giertych, jeden z przywódców Ligi, apelował: „Musimy nawiązać odpowiednie kontakty i doprowadzić do skonsolidowania bloku” (2003). Artur Zawisza z RN skomentował: „Powinniśmy wespół z innymi narodami środkowoeuropejskimi tworzyć wspólną siłę nowoeuropejską” (*Czas na Polesxit*, 2016).

Oba ugrupowania postulowały opuszczenie przez Polskę Unii Europejskiej, gdyby ich plany reform się nie powiodły. Sądziły, że inne państwa, niezgadzające się z dotychczasową formułą UE, również podejmą taką decyzję, co mogłoby zadecydować o jej osłabieniu, a w konsekwencji o upadku. O ile jednak LPR jedynie marzyła o takiej sytuacji, o tyle podczas aktywności politycznej RN pojawiły się wydarzenia potwierdzające sposób myślenia narodowców. Najważniejszym z nich było referendum, w którym większość obywateli Wielkiej Brytanii zdecydowała o wystąpieniu państwa z UE, co nastąpiło w 2020 r. Dla przywódców RN wynik referendum i proces opuszczania Unii przez Wielką Brytanię był zwiastunem powrotu Europy do polityki suwerennych państw narodowych i odrzuceniem scentralizowanych struktur. Innym przykładem słabnięcia UE była dla RN polityka Węgier, realizujących swoje interesy często wbrew decyzjom władz z Brukseli i skutecznie opierających się różnym naciskom z ich strony. Narodowcy uważali, że wystąpienie z Unii pozwoliłoby Polsce odzyskać suwerenność i podmiotowość

polityczną oraz w pełni zrealizować postulaty zmierzające do zbudowania silnego państwa. Jednocześnie ograniczyłyby niebezpieczeństwo naruszania polskiego terytorium przez Niemcy, ponieważ straciłyby one dotychczasowy wpływ na politykę Rzeczypospolitej oraz umożliwiłyby całkowite zamknięcie granic przed napływem ludności muzułmańskiej (*Czas na Polesxit*, 2016; Koziello, 2007, s. 458; *Robert Winnicki: Kto zakochał się*, 2017; *Robert Winnicki: Unia*, 2016; *Robert Winnicki: Żeby obronić*, 2017; Winnicki, 2017c). Maciej Giertych (2003) powiedział: „Jestem przekonany, że wcześniej czy później Unia się rozleci. Dumne narody europejskie nie wytrzymają zapędów centralistycznych”. Zdaniem Bosaka: „Dzisiaj scenariusz obecności Polski poza Unią Europejską jako suwerennego państwa narodowego zyskuje na realizmie” (*Czas na Polesxit*, 2016).

Elementem polityki bezpieczeństwa, który odróżniał LPR od RN, był stosunek do mocarstw globalnych. Liga postulowała zacieśnianie relacji Polski ze Stanami Zjednoczonymi jako ważnym partnerem i sojusznikiem w stosunkach z UE, Niemcami i Rosją. Przywódcy Ligi twierdzili, że polityka USA była zbieżna z polityką Polski, ponieważ oba państwa sprzeciwiały się dominacji Niemiec i Francji w Unii Europejskiej oraz agresywnej polityce Rosji względem Europy. Twierdzono, że USA powinny wspierać Polskę jako rzecznika ich interesów w Europie. Politycy LPR uważali, że sojusz polsko-amerykański przyniósłby obustronne korzyści. Pozwoliłby na rozwój ekonomiczny, społeczny i militarny Polski dzięki wsparciu materialnemu i technologicznemu ze strony USA oraz zabezpieczyłby jej niepodległość i nienaruszalność granic dzięki obecności amerykańskiej armii, a jednocześnie umożliwiłby Amerykanom zbudowanie w Europie antyunijnego sojuszu z udziałem Polski i Wielkiej Brytanii, który wzmocniłby pozycję Stanów Zjednoczonych na kontynencie (Koziello, 2007, s. 414–415, 462). Roman Giertych (2002) powiedział: „Alternatywą dla Polski jest suwerenność i zwiążanie ze Stanami Zjednoczonymi”, ponieważ „USA to jest nasz najbliższy sojusznik”.

Ruch Narodowy chciał prowadzić politykę wielowektorową, która nie koncentruje się na poszukiwaniu stałych sojuszników, lecz dobiera partnerów pod kątem realizacji określonych celów. Z tego względu odrzucano ścisły związek ze Stanami Zjednoczonymi, uważając, że przynosił on zazwyczaj korzyści jednostronne Amerykanom. Wśród przykładów podawano zaangażowanie polskich żołnierzy w operacje wojskowe w Azji oraz wykorzystywanie Polski przez USA do dyplomatycznych ataków na Chiny czy Iran, co komplikowało politykę zagraniczną Rzeczypospolitej w zamian za nic nieznaczące pochwały ze strony Amerykanów. Ruch Narodowy nie negował tej współpracy, ale uważał, że powinna

przynosić korzyści Polsce w postaci otrzymywania nowych technologii, lepszego wyszkolenia polskiej armii oraz zwiększania inwestycji prorozwojowych w Polsce. W przeciwnym wypadku rządzący powinni szukać partnera bardziej odpowiedniego dla polskich interesów. Takich partnerów widziano w Chinach i Rosji, żądając od polskich władz podejmowania obustronnie korzystnej współpracy gospodarczej, skutkującej zdobyciem przez Polskę rynków zbytu oraz uzyskaniem importu surowców energetycznych po korzystnej cenie i inwestycji prorozwojowych. Konflikty, istniejące między tymi trzema mocarstwami, można było wykorzystać dla lepszej realizacji polskich interesów, balansując między nimi i wybierając najlepsze opcje współpracy (*Krzysztof Bosak o wizycie*, 2018; *Suwerenny Naród*, 2016, s. 24–25, 28–29; Winnicki, 2019; *Winnicki: Polska*, 2019). Według Bosaka polityka powinna cechować się tym, że „utrzymujemy ożywione relacje na całym świecie, szukamy partnerów do współpracy przy różnych projektach” (*Krzysztof Bosak o wizycie*, 2018).

Zakończenie

Punktem wyjścia polityki bezpieczeństwa Polski dla LPR i RN było stworzenie i realizacja przez rządzących właściwej polityki państwowej. Musiała ona opierać się na zasadach racjonalności, pragmatyzmu i samodzielności, jednak wszystkie powinny być podporządkowane idei nacjonalizmu, czyli kierowaniu się w działaniu tylko interesem narodowym. Uważano, że tylko w ten sposób stworzy się Rzeczypospolitej odpowiednie warunki rozwoju wewnętrznego oraz zapewni bezpieczeństwo we wszystkich wymiarach. Dlatego LPR i RN stały na stanowisku potrzeby stworzenia państwa narodowego, którego rządzący będą przygotowani moralnie i merytorycznie do prowadzenia takiej polityki.

Wśród celów polityki bezpieczeństwa Polski wymieniano trzy: zachowanie integralności terytorialnej, odzyskanie suwerenności międzynarodowej oraz uzyskanie pozycji jednego z decydentów europejskich. Obie partie widziały trudności i szanse w realizacji tych zamierzeń. Największą trudnością był wzrost centralizacji Unii Europejskiej i ograniczanie możliwości prowadzenia przez Polskę suwerennej polityki. LPR i RN uważały, że uzależnienie od Unii może doprowadzić Polskę do utraty części terytoriów, marginalizacji w Europie oraz wzrostu ubóstwa społecznego. Jedynie zahamowanie i odwrócenie tendencji centralizacyjnych Unii lub opuszczenie jej przez Polskę pozwalało na realizację celów narodowych. Szansę na taki scenariusz oba ugrupowania upatrywały w coraz większym niezadowoleniu części państw z polityki unijnej, czego efektem było wystąpienie Wielkiej

Brytanii oraz z antyunijnej polityki Stanów Zjednoczonych, którą chciano wykorzystać dla zrealizowania tego zamierzenia. Stworzenie koalicji państw przeciwnych dalszej federalizacji UE oraz współpraca z mocarstwami globalnymi miały zapewnić sukces polityce, propagowanej przez LPR i RN. Były to koncepcje wielkie, zakładające mocarstwowość państwa polskiego, jednak pozostają one w sferze życzeniowej, ponieważ żadna z największych opcji politycznych nie bierze ich pod uwagę w formułowaniu swoich założeń politycznych.

Bibliografia

- Bosak, K. (2020, 22 lipca). Wystąpienie na 15 pos. Sejmu IX kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Bosak: Jesteśmy lekko ksenofobiczni. (2017, 17 kwietnia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Czas na Polexit. (2016, 24 czerwca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Deklaracja ws. wspólnoty i tożsamości narodowej. (2017, 21 listopada). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Deklaracja wyborcza. (2007). *Liga Polskich Rodzin*. Pobrano z lokalizacji: <https://www.lpr.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Dziś o 15:00 w Warszawie manifestacja antyimigrancka. (2015, 25 lipca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Giertych, M. (2003, 22 stycznia). Wystąpienie na 40 pos. Sejmu IV kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Giertych, R. (2002, 24 lipca). Wystąpienie na 27 pos. Sejmu IV kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Jaki ustrój dla Polski? (2017, 29 marca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Kotlinowski, M. (2002, 12 listopada). Wystąpienie na 34 pos. Sejmu IV kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Kotlinowski, M. (2003, 18 września). Wystąpienie na 57 pos. Sejmu IV kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Kotlinowski, M. (2004, 10 września). Wystąpienie na 83 pos. Sejmu IV kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Koziełło, T. (2017). *Mysł polityczna Ligi Polskich Rodzin (2001–2009)*. *Narodowa wizja państwa, społeczeństwa i polityki*. Rzeszów: Wydawnictwo UR.
- Krzysztof Bosak o Deklaracji Ideowej RN. (2016, 25 maja). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Krzysztof Bosak o wizycie A. Dudy w Australii. (2018, 24 sierpnia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Liderzy RN: Powinniśmy w Polsce zakazać wahabickiego i salafickiego odłamu islamu. (2016, 29 sierpnia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].

- Maj, C., Maj, E. (2007). *Narodowe ugrupowania polityczne w Polsce: 1989–2001*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Naród sięgnie po władzę. (2003, sierpień). *Racja Polska*, 23–27.
- „Nie” dla Stoibera. (2002, 14 lipca). *Nowa Myśl Polska*, 28.
- Nowy porządek. Tezy konstytucyjne*. (2020). Warszawa: Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta RP Krzysztofa Bosaka.
- Obronić się przed podwójną agresją. (2016, 15 lipca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Posłowie Ruchu Narodowego w Sejmie. (2015, 27 października). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Posłowie Ruchu Narodowego w IX kadencji Sejmu! (2019, 21 października). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Program gospodarczy* (2003). Warszawa: Liga Polskich Rodzin.
- Program ideowy* (2002). Warszawa: Liga Polskich Rodzin.
- Program solidaryzmu narodowego Ligi Polskich Rodzin. (2001, 15–22 lipca). *Myśl Polska*, 28–29.
- Robert Winnicki: Czczymy heroizm prostych żołnierzy i ofiarę, jaką złożyła ludność cywilna. (2017, 31 lipca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Robert Winnicki: Każde gwałtowane zaburzenie struktury kulturowej państwa powoduje napięcia społeczne. (2018, 29 marca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Robert Winnicki: Kto zakochał się w Trójmorzu i co z tego wynika. (2017, 6 października). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Robert Winnicki: Potrzebujemy silnych i rozsądnych liderów. (2015, 14 czerwca). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Robert Winnicki: Putin na weselu. (2018, 22 sierpnia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Robert Winnicki: Unia Europejska chce dobić państwa narodowe. (2016, 16 stycznia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Robert Winnicki: Żeby obronić Europę i europejskość trzeba wyjść z Unii. (2017, 5 kwietnia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Sienkiewicz-Małyjurek, K., Niczyporuk, Z.T. (2010). *Bezpieczeństwo publiczne. Zarys problematyki*. Gliwice: Wydawnictwo PŚ.
- Statut RN. (2015). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Suwerenny Naród w XXI wieku. Program Ruchu Narodowego*. (2016). Warszawa: Ruch Narodowy.
- Ścibiorek, Z. i in. (2017). *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Zarys problematyki*. Toruń: Adam Marszałek.
- Tuduj: Nastawienie ofensywne. (2019, 28 stycznia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- Wierzejski, W. (2007, 21 kwietnia). 85 rocznica powstania Młodzieży Wszechpolskiej. *Blog Wojciecha Wierzejskiego*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.wierzejski.blog.onet.pl> [dostęp: 18.03.2022].

- Wierzejski, W. (2009, 18 stycznia). Czy zmierzchn państw narodowych? *Blog Wojciecha Wierzejskiego*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.wierzejski.blog.onet.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2016, 9 lutego). Wystąpienie na 11 pos. Sejmu VIII kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2017a, 9 lutego). Wystąpienie na 35 pos. Sejmu VIII kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2017b, 24 maja). Wystąpienie na 42 pos. Sejmu VIII kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2017c, 12 października). Wystąpienie na 49 pos. Sejmu VIII kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2018, 14 grudnia). Wystąpienie na 74 pos. Sejmu VIII kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2019, 14 marca). Wystąpienie na 78 pos. Sejmu VIII kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki, R. (2020, 19 listopada). Wystąpienie na 21 pos. Sejmu IX kadencji. *Sejm RP*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.sejm.gov.pl> [dostęp: 18.03.2022].
- Winnicki: Polska powinna wypowiedzieć pakiet klimatyczny. (2019, 9 grudnia). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].
- „W jednorodności siła” – oświadczenie władz Ruchu Narodowego. (2017, 3 października). *Ruch Narodowy*. Pobrano z lokalizacji: <https://ruchnarodowy.net> [dostęp: 18.03.2022].

Polish external security in the political concepts of League of Polish Families and National Movement

SUMMARY The aim of this article is to analyse the assumptions and objectives of Poland's external security policy in the political concepts of the Liga Polskich Rodzin (the League of Polish Families) and Ruch Narodowy (the National Movement). These are two parties of the national camp, which during the Third Republic of Poland introduced their representatives to the parliament: LPR independently, while RN from the lists of Kukiz'15 and Konfederacja electoral committees. Both parties, thanks to their presence in the parliament, tried to change the reality by formulating and presenting to the citizens their vision of Polish politics from the point of view of national values. One of the elements of this vision was the concept of external security. LPR and RN considered the most important political principle for Poland to be guided by the national interest and the realization of certain postulates arising from this assumption. The article analyses the main and detailed goals that both parties set for themselves, the opportunities and threats that could facilitate or hinder their realization and the methods they used to achieve their aims. The article uses a testimonial analysis of political thought and a comparative method.

KEYWORDS League of Polish Families, National Movement, external security, political thought

Data przekazania tekstu: 24.04.2021; data zaakceptowania tekstu: 19.11.2021.